

Riksجاتocht door Aarle

Een verkenningstocht door de natuur en cultuur van Best

Uitgezet ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van IVN Best in 2020

1. We starten onze tocht bij Prinsenhof aan de Hoofdstraat in Best. We gaan LA richting spoor.

Het spoor is aangelegd in 1866. Over het tracé is stevig gebakkeleid. Oirschot die aanvankelijk geen spoor door hun gemeente wilde, zag bij nader inzien toch wel voordelen hierin. Gekozen werd voor een T-splitsing in Boxtel voor de richting Tilburg. Jammer voor Oirschot.

2. Meteen na het spoor gaan we RA.

We rijden hier langs de nieuwste uitbreiding van Best, Dijkstraten. De namen van de straten zijn ontleend aan het klompenmakersvak. Hier lagen de vruchtbare akkertjes van Best, ontgonnen met behulp van de mest uit de z.g. potstal.

Vlak voor we de Ringweg over gaan zien we links in het weiland een nestgelegenheid voor zwaluwen en telefoonpalen en draden die dienen als rustplek voor deze vogels. Door de moderne manier van bouwen en het verdwijnen van nestmateriaal hebben de zwaluwen het moeilijk om hun nest te bouwen en is hun aantal drastisch verminderd.

3. We volgen het spoor tot over de verdiepte Ringweg en Landbouwweg, volgen de Parallelweg tot de Broekstraat, hier gaan we RA.

De naam van deze straat - Broekstraat - verwijst naar de plaats waar deze straat heen leidt. Ten noorden van Best ligt het z.g. broekland. Dit zijn natte bosgronden met veel wilg en elzen. Deze gronden leverden o.a. geriefhout, weipalen en musters voor de oven. In september kon men hier veel hazelnoten plukken. Op de wat hogere delen waren graslandjes waar gehooïd kon worden. Voor begrazing was dit gebied te nat.

4. Bij T-splitsing LA de Mosselaarweg op en die volgen tot de Driehoekweg, hier RA. Bij kruising (met een zandweg) LA, de Huiskenshoek volgen.

Bij de kruising Driehoekweg – Huiskenshoek vinden we een groot eierbedrijf. In natuurjaar 70, het jaar dat IVN Best werd opgericht, waren er al veel natuurbeschermers die grote moeite hadden met dit soort bedrijven. Nu begint door de stikstofbelasting van het milieu het besef door te dringen bij de massa, dat het anders moet met het agrarisch bedrijf in Nederland.

5. Bij T-splitsing RA, de Lieringsedijk volgen.

De Lieringsedijk is een van de mooiste straatjes van Best (of is het Oirschot?). De rij knotwilgen rechts in het weiland is een prachtig gezicht. De koeien grazen hier prinselijk in de groene weide. Hier waan je je honderd jaar terug in de tijd. Maar dan zittend als een prins in een riksja.

6. Bij T-splitsing LA, de Liempdsedijk volgen.

De dorpen Oirschot, Best en Liempde werden vroeger verbonden met alleen zandpaden. De naam Liempdsedijk duidt op het natte karakter van dit gebied. Om hier doorheen te komen met perd en kar was het nodig dat er een dijk werd aangelegd. Deze dijk was niet meer dan een kleine verhoging in het omringende land, net genoeg om de kar bij veel regen door de modder te krijgen.

We rijden hier langs landgoed Heerenbeek. Dit gebied komt al vanaf 1300 voor in de boeken en is al in verschillende handen geweest. Nu is het in eigendom van Brabants Landschap. Door de speciale bodem met een speciale leemsoort komen hier zeldzame planten voor zoals eenbes en zwarte rapunsel.

7. Liempdsedijk uitrijden tot Mortelsgraaf, hier LA.

We zijn hier in de buurtschap Snepeind.

Snepeind maakt deel uit van de Hertgang Straten en is onderdeel van Oirschot. Hier ziet u nog de structuur van de oude nederzetting van honderden jaren terug.

Boerderijtjes rond een wegenstructuur geschaard, vanwaar men met de schapen naar de heide ging en waar achter de boerderijtjes de akkertjes bemest werden met de mest uit de potstal.

8. Mortelsgraaf volgen, 1^e weg RA de Piekenhoek volgen.

Snepeind, Piekenhoek, mooie namen waarvan de betekenis slechts te raden valt. Bij Snepeind denk ja al gauw aan snip, een vogelnaam, maar we weten het niet. Ook de naam Hagelaar is interessant. Laar wordt verklaard als een moerassige plek in het bos of een open plek in het bos. Vroeger was hier alles bos, dus het zou kunnen.

9. De Piekenhoek wordt de Hagelaarweg, later de Aarleseweg aanhouden.

Bij de kruising Mortelsgraaf en Hagelaarweg vinden we de dressuurstal van Schellekens. De eigenares van deze stal is wereldberoemd behalve in Best, want wie heeft er ooit van haar gehoord. Zij is of was de trainer van de Israëlische dressuurploeg, ook was ze betrokken bij de scouting van ruiters in Japan met het oog op de Olympische spelen in Tokio in 2020.

Op de Hagelaarweg zien we links en rechts van de weg hoe de ruilverkaveling ook hier heeft huisgehouden. We wanen ons hier in een polder met zicht tot bijna aan de horizon.

Even verder komen we langs de Tiendschuur van de familie Van den Boom. De tiendschuur was in de feodale tijd, toen de boeren nog schatplichtig waren aan de hoge heren, de plaats waar het deel van de opbrengst van het land dat aan de heer moest

worden afgedragen, bewaard werd. Later kwam het tiendrecht vaak in handen van de kerk of in handen van rijke burgers die dit recht van de kerk of van de edelen kochten.

Weer wat verder passeren we, links van de weg, een paar kleine boerderijtjes. Hier woonde vroeger Sjo en Marinus de Bresser Pol. Zij leefden tot ongeveer 1980 zoals in de 19^e eeuw. Geen elektriciteit of gas en een kraantje aan de buitenmuur. Noud Aartsen, een bekende fotograaf uit Best, maakte prachtige foto's van het stel.

10. Bij kruising LA de Kapelweg volgen.

Als u nog energie en zin heeft, kunt u bij deze kruising even RA gaan en de St. Annakapel van Aarle bezoeken. Deze kapel heeft een rijke geschiedenis welke u bij de kapel kunt vernemen. In de kapel werd vroeger het rozenhoedje gebeden en soms een noveen voor een ernstig zieke.

In de omgeving van de kapel staan ook nog een aantal boerderijen die deel uit maakten van de buurtschap Aarle.

Heen en weer naar de St. Annakapel passeren we, tegenover het buurthuis van Aarle, een houten gebouwtje in een weiland. Dit is een kippenhok uit de tijd dat de productie van eieren grootschalig werd aangepakt. Voorheen had iedere boer een paar kippen voor eigen gerief. Rond het begin van de vorige eeuw ging men kippen houden die niet niet meer over het erf scharrelden maar in hokken werden vastgehouden. De productie van eieren steeg hierdoor flink en voor de afzet werd een coöperatie opgericht, waarover verder op in onze tocht meer.

11. Bij kruising van 5 wegen de 3^e afslag nemen, de Zessprong volgen tot fietspad en dan RA naar de rotonde Oirschotseweg.

Het vierkante gebouwtje met het platte dak vlak voor de kruising met 5 wegen (de zessprong) is het buurthuis van buurvereniging De Heikant. Oorspronkelijk was dit gebouwtje de eierbond van Aarle, een coöperatie van kippenhouders die gezamenlijk hun eieren op de markt brachten. De bond maakte deel uit van een ontwikkeling van een heel scala aan samenwerkingsverbanden van de boeren, zoals de boerenleenbank en de boerenbond.

12. Bij rotonde de 3^e afslag nemen, de Oirschotseweg richting Best. Na 500 meter zijn we terug bij ons vertrekpunt.

Hopelijk heeft u genoten van een mooie tocht door onze Bestse natuur